

KONSERNIOHJE

Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto 10.2.2026 § 13, 3.3.2026 § 21, 5.5.2026 § 46,
17.6.2026 § 53, 12.8.2026 § 62, 9.9.2026 § x

Kaupunginhallitus x.x.2026 §

Kaupunginvaltuusto x.x.2026 §

Sisälylys

1	Johdanto.....	1
2	Konserniohjjaus	1
2.1	Keskeiset määritelmät	1
2.2	Omistajapolitiikka kaupungin strategiassa ja omistajaohjaus.....	2
2.3	Konserniohjauksen tavoitteet ja keinot	3
3	Konserniohje	3
3.1	Konserniohjeen tarkoitus	3
3.2	Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ja konserniohjeen sitovuus.....	4
4	Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	5
4.1	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	5
4.2	Investointi- ja rahoitussuunnitelmat.....	5
4.3	Omaisuuksien hoito ja rahoitus.....	6
5	Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen.....	7
5.1	Konserniraportointi ja seuranta.....	7
5.2	Tilikausi ja konsernitilinpäätöksen laatiminen	8
5.3	Tilintarkastus	9
5.4	Sisäinen valvonta sekä riskienhallinta ja vakuuttaminen	9
5.5	Konsernivalvonta ja sisäinen tarkastus.....	10
5.6	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja oikeudet.....	10
5.7	Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin	11
6	Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen.....	12
7	Tytäryhteisöjen neuvotteluvälvoitevelvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa	12
8	Konsernin toimintaperiaatteet	13
8.1	Henkilöstöpolitiikka	13
8.2	Julkiset ja konsernin sisäiset hankinnat	14
8.3	Sisäiset palvelut sekä eettisyys ja korruption vastainen toiminta	15
8.4	Tietojärjestelmät ja tietoturva sekä tietosuojat	16
9	Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	16
9.1	Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimeäminen.....	17
9.2	Yhteisön hallintoelimen jäsenille maksettavat palkkiot.....	18
9.3	Yhtiökokous	19
9.4	Hallituksen tehtävät.....	19
9.5	Hallituksen puheenjohtaja	20

9.6	Hallituksen työskentely ja päätöksenteko	20
9.7	Hallituksen toiminnan arviointi	21
9.8	Toimitusjohtaja.....	21
10	Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi	22
11	Voimaantulo	23
12	Liitteet.....	23

1 Johdanto

Lohjan kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Lohjan kaupungin konsernin, jossa kaupunki toimii emo-organisaationa. Konserniohjauksella kaupunki huolehtii siitä, että kaupungin tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kaupunkikonsernin kokonaisuus.

Lohjalla kaupungin omistajapolitiikka määritellään kaupunkistrategiassa, ja sitä täydennetään ja täsmennetään erillisellä valtuuston hyväksymällä omistajapoliittiset linjaukset -asiakirjalla. Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Konserniohje puolestaan luo puitteet kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tulokselliseksi toteuttamiseksi. Omistajaohjaus muodostuu siten kaupunkistrategiasta, talousarviosta, omistajapoliittisista linjauksista, konserniohjeesta ja mahdollisista muista erillisohjelmista ja linjauksista.

Tässä konserniohjeessa määritellään kuntalaissa säädettyä noudattaen menettelytavat, jotka tukevat kaupunkikonsernin talouden suunnittelua ja seurantaan, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa. Ohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohjeen liitteeksi on kaupunkikonsernin kokonaisuuden havainnollistamiseksi laadittu kuvaus konserniohjeen hyväksymispäivämäärän mukaisesta kaupunkikonsernin rakenteesta ja kaupungin omistusosuuksista konserniyhteisöissä.

2 Konserniohjaus

2.1 Keskeiset määritelmät

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan yhteisöä, jonka muodostavat kaupunki (emoyhteisö) sekä ne juridisesti itsenäiset yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräamisvalta (tytäryhteisöt ja säätiöt).

Tytäryhteisöillä tarkoitetaan yhteisöjä, joissa kaupungilla on kirjanpitolain (1336/1997) mukainen määräysvalta. Tytäryhteisöön rinnastetaan myös kaupungin määräysvaltaan kuuluva säätio.

Osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolaissa säädetyn mukaan yhteisöä, jossa kaupungilla on vähintään 20 % ja enintään 50 % yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos kaupungilla on äänimäärästä vähemmän kuin 20 % sekä huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johdossa, yhteisöä pidetään lähtökohtaisesti osakkuusyhteisönä. Edellä selostettua sovelletaan myös, jos kaupungilla

yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisön taikka tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on huomattava vaikutusvalta ja vähintään 20 % yhteisön osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta. Tällöin omistususuuden tulee olla sellainen, että se luo yhteisöjen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kaupungin tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimintaa.

Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta sekä tytäryhteisöjen ja muiden konserniohjeen soveltamisen piiriin kuuluvien yhteisöjen ja kuntayhtymien valvontaa koskevien ohjeiden antamista. Valvontaa koskevia ohjeita annetaan kaupungin omille toimielimille ja viranhaltijoille.

Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhteisön hallintoon ja toimintaan. Nämä toimenpiteet voivat liittyä perustamissopimuksiin, investointeihin, yhtiöjärjestyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kaupunkia eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kaupungin määräysvallan käyttöön.

2.2 Omistajapolitiikka kaupungin strategiassa ja omistajaohjaus

Valtuusto päättää kaupunkistrategiasta, jossa määritellään kaupungin pitkän aikavälin toiminnan ja talouden tavoitteet. Omistajapolitiikka on osa kaupunkistrategiaa. Kaupunkistrategian ja omistajapolitiikan tulee perustua arvioon kaupungin nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kaupunkikonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen.

Kaupunkistrategiassa määritelty omistajapolitiikka luo puitteet kaupungin konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle. Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kaupungin pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa. Omistajapolitiikassa määritetään kaupungin strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Lohjan kaupungilla kaupunkistrategian omistajapoliittisia kirjauksia täydentää ja täsmentää konserniohjeesta erillinen, valtuuston hyväksymä omistajapoliittiset linjaukset -asiakirja, joka yhdessä kaupunkistrategian, talousarvion, konserniohjeen ja mahdollisten muiden erillisohjelmien ja linjausten kanssa muodostaa kaupungin omistajapolitiikan kokonaisuuden.

2.3 Konserniohjauksen tavoitteet ja keinot

Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti. Kaupunki toteuttaa konserniohjausta ohjaamalla kaupungin edustajien päätösvallan käyttöä yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä. Lisäksi kaupunki voi antaa teknisluonteista ohjeistusta tytäryhteisöille sovituihin konsernin toiminnoissa kuten tilinpäätösraportoinnissa tai rahoituksen, hankintojen ja palvelujen järjestämisessä.

Kaupunki edellyttää, että:

- yhteisöissä huolehditaan lainsäädännön asettamista velvoitteista esimerkillisen hyvin
- yhteisöt ovat esimerkillisiä työnantajia
- yhteisöt toimivat vastuullisesti
- yhteisöt järjestävät palvelunsa taloudellisesti ja toiminnallisesti kannattavalla tavalla
- yhteisöjen omaisuudenhallinta on tehokasta ja taloudellista
- yhteisöjen pääomarakenne on tarkoituksenmukainen suhteessa toimialaan ja toimintaan.

Osakeyhtiön tai sen omistajan sitouttaminen konserniin voi tapahtua muun muassa:

- yhtiöjärjestyksellä
- konserniohjeella
- kuntaa tytäryhteisöissä edustaville annettavilla ohjeilla
- yhtiökokouksen päätöksillä
- hallituksen valinnalla (konsernin edustus yhtiön hallituksessa)
- sopimuksella koskien hankintoja, rahoitusta tai muuta toimintaa
- osakassopimuksella

Kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan johtamisesta vastaa konsernijohto. Kaupungin konsernijohto ja sen tehtävät määritellään hallintosäännössä.

3 Konserniohje

3.1 Konserniohjeen tarkoitus

Tämä konserniohje luo puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohjeella määritellään menettelytapoja, jotka tukevat kaupunkikonsernin talouden suunnittelua ja seurantaan, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa. Konserniohje on laadittu noudattaen kuntalain 47 §:ssä säädettyä konserniohjeen vähimmäissisältöä. Konserniohjeesta päättää valtuusto.

3.2 Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ja konserniohjeen sitovuus

Konserni muodostuu kirjanpitolaissa säädetyn mukaisesti emoyhteisöstä ja sen tytäryhteisöistä. Kuntalaissa (410/2015) säädetyn mukaisesti konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Kuitenkin aina silloin, kun yhdellä tai useammalla kunnalla tai kuntayhtymällä on välittömästi tai välillisesti määräysvaltaa yhteisössä, on kyse kuntayhtiöstä. Kaupunkikonsernin kokonaisuuteen voidaan siten katsoa kuuluvan tytäryhteisöjä ja niiden lisäksi osakkuusyhteisöjä, kuntayhtymiä ja yhdistelemättömiä osakkuusyhteisöjä. Lisäksi kaupunki omistaa sijoitusvarallisuuteen kuuluvia osakkeita ja osuuksia eräissä yhtiöissä. Konserniohjeen liitteessä on konsernin kokonaisuuden havainnollistamiseksi kuvaus konserniohjeen hyväksymispäivämäärän mukaisesta kaupunkikonsernin rakenteesta ja kaupungin omistusosuuksista konserniyhteisöissä.

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä niiden tytäryhteisöjä. Lisäksi konserniohjetta sovelletaan edellä todetun mukaisesti soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Kaupunkikonsernissa hyväksyttyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa, jolloin tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Konserniohje hyväksytään myös muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä huomioiden sen, että konserniohje ei kuitenkaan sellaisenaan voi tulla sovellettavaksi kaupungin osakkuusyhteisöjen konserniohjauksessa. Kaupunkia osakkuusyhteisössä edustavien tehtävänä on pyrkiä huolehtimaan siitä, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä. Lisäksi kaupungin osakkuusyhteisöissä sovitaan menettelytavoista, joilla varmistetaan raportointi omistajille.

Omistajaohjauksessaan kaupunki huomioi kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvät yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjauksessa ei käytetä siten, että yhteisön päätös tai toimenpide olisi omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- ja kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön

kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4 Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

4.1 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Tytäryhteisöjen tulee ottaa talous- ja toimintasuunnitelmissaan huomioon omistajan asettamat tavoitteet, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä.

Kaupunginhallitus määrittelee vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvion laatimista varten tytäryhteisöjen yleiset toimintalinjat. Lisäksi konserni- ja omaisuusjaosto määrittelee yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja toimintaohjeet seuraaville yhtiöille:

- asunto- ja vuokrataloyhtiöille;
- liike- ja palvelukeskusyhtiöille;
- elinkeino- ja yrityspalveluyhtiöille;
- kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen yhtiöille;
- energia- ja yhdyskuntahuollon yhtiöille;
- kuntayhtymille määriteltävät tavoitteet ja annettavat lausunnot valmistelee ao. lautakunta ja päättää kaupunginhallitus.

Tytäryhteisön talousarvio toimitetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

4.2 Investointi- ja rahoitussuunnitelmat

Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupunkiin sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

4.3 Omaisuuden hoito ja rahoitus

Kaupunkikonsernin rahoitus- ja sijoitustoiminta järjestetään siten, että toiminnan järjestelyillä saadaan kaupunkikonsernin kokonaisuuden kannalta mahdollisimman edullinen tulos. Tämän toteuttamiseksi:

1. kaupunkikonsernin sisäisiä rahoitusmarkkinoita kehitetään siten, että rahoitustarpeet sekä sijoitus- ja kassavarojen käyttö sovitetaan ensin sisäisin järjestelyin ja sen jälkeen ulkoisilta markkinoilta. Järjestelyn toteuttamiseksi rahaliikennettä on yhdenmukaistettu ja tehostettu keskittämällä, kilpailuttamalla ja konsernitilin käytöllä;
2. toimintavuoden alkaessa tytäryhteisöt selvittävät rahoitustarpeensa ja/tai sijoitusmahdollisuutensa, minkä pohjalta päätetään konsernitilin sisäisistä lainalmiiteistä ja korkoehdoista;
3. sisäisissä lainoituksissa/sijoituksissa ei käytetä vakuuksia;
4. pitkäaikaiset rahoitusluotot ulkopuolisilta rahalaitoksilta pyritään hankkimaan konsernin kokonaistarjouspyynnöillä, joista vastaa kaupungin talousjohtaja;
5. kaupunki myöntää mahdollisuuksien mukaan omavelkaiset takaukset tytäryhteisöidensä ottamille lainoille;
6. osakkuusyhteisöjen kohdalla takauksen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti. Lähtökohtana on tällöin, että yhteisö, jolle takaus tai vakuus annetaan, tuottaa kaupungin palveluja tai edistää muutoin kaupungin toimialaan kuuluvia tehtäviä;
7. tytäryhteisöjen on säännönmukaisesti raportoitava kaupunginhallitukselle rahoitusasemastaan ja sen oleellisista muutoksista.

Tytäryhteisöjen laina- ja sijoitusjärjestelyistä tulee neuvotella ennen niiden toteuttamista kaupungin talousjohtajan kanssa.

Tytäryhteisö ei saa ilman konsernijohtajan nimenomaista lupaa ottaa lainaa tai antaa takauksia eikä käyttää omaisuuttaan lainan vakuutena. Konserniyhteisöt voivat ilman kaupungin lupaa pantata omaisuuttaan vain kaupungin lainatakausten vastavakuudeksi. Kaupunginjohtajalla ja talousjohtajalla on oikeus päättää luvan myöntämisestä silloin, kun riski ei ole kaupunkikonsernin kannalta merkittävä. Riskin merkittävyyden arvioi lupaharkinnan yhteydessä kaupunginjohtaja ja talousjohtaja.

Konserniyhteisöt voivat suojautua yhteisöjen lainasalkkuun liittyviä korkoriskejä vastaan. Suojauksista tulee kuitenkin ensin aina neuvotella kaupungin talousjohtajan kanssa. Korkosuojat tulee kilpailuttaa ja ne toteutetaan käyttäen tavanomaisia koronvaihtosopimuksia, joissa vaihtuvan koron laina vaihdetaan johdannaisen avulla kiinteäksi. Myös tulevaisuuden ajanhetkestä alkavat vastaavat koronvaihtosopimukset eli ns. forward start -suojat ovat sallittuja. Mikäli yhteisö haluaa tehdä edellä mainituista instrumenteista poikkeavan johdannaissopimuksen, siitä tulee ensin hankkia konsernijohtajan ennakkokanta.

Yhteisöjen ensisijainen rahoituksen lähde tulee olla tulorahoitus. Lyhytaikaista rahoitustarvetta varten on käytettävissä kaupungin konsernitili ja konsernitilin limiitti.

Konsernitiliin liittymisestä päättää kaupunginhallitus ja konsernilimiitistä kaupungin talousjohtaja. Pidempiaikainen rahoitus on hoidettava rahalaitoslainoituksena.

Yhteisöjen hallitusten on oltava tietoisia yhteisön taloudellisesta tilanteesta ja näkymistä. Kaupungin strategisten tytäryhteisöjen on esitettävä hallituksilleen säännöllisesti päivittyvä tulos- ja kassavirtaennuste. Ennusteen laadinnassa tulee huomioida konsernin antama ohjeistus.

5 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

5.1 Konserniraportointi ja seuranta

Aktiivinen omistajaohjaus edellyttää avoimuutta ja hyvää tiedonkulkua konsernijohton ja yhteisöjen johdon välillä. Konsernijohdolla on aina oikeus saada tytäryhteisöiltä omistajaohjauksen edellyttämässä laajuudessa niiden taloudellisen aseman arviointia varten tarpeellisia tietoja. Konsernijohto on salassapitovelvollinen yhteisöjen liike- ja ammattisalaisuuksista. Yhteisöjen johdon huolellisuusvelvoitteeseen kuuluu, että tietojen salassapidosta kerrotaan konsernijohdolle ja siitä on merkintä asiakirjoissa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa konsernijohdolle tiedoksi talousarvio, tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä tiedot ja arviot toimintaansa liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohdolle. Lisäksi tytäryhteisöjen tulee toimittaa konsernijohdolle tietoja muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohton tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Tytäryhteisöjen on raportoitava kaupunginhallitukselle ja konserni- ja omaisuusjaostolle **talouden ja tavoitteiden toteutumisesta** neljä kertaa tilivuoden aikana. Raportoinnit noudattavat Lohjan kaupungin neljännesvuosiraporttien aikataulua. Raportointijaksot ovat 1.1.-31.3., 1.4.-30.6., 1.7.-30.9. ja 1.10.-31.12. Viimeinen jakso on vuosiraportointi, joka tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi yhteisön on raportoitava kaupunginhallitukselle välittömästi toimintasuunnitelman, talousarvion ja rahoitusaseman merkittävistä muutoksista. Väliraportoinnista ja aikatauluista toimitetaan ohje konserniyhtiöille samaan aikaan kuin Lohjan kaupungin toimialoille.

Väliraportoinnissa on esitettävä:

- tuloslaskelman muodossa raportti talousarvion toteutumisesta
- arvio talousarvion toteutumasta vuositasolla ja selvitys suunnitellun toiminnan merkittävistä poikkeamista;
- selvitys rahoitusasemasta ja näköpiirissä olevista merkittävistä muutoksista.

Raportointi ei edellytä poikkeavia raportointitapoja, vaan se voidaan toteuttaa yhteisön normaalin raportoinnin menettelytavin, kunhan siinä noudatetaan tätä konserniohjetta. Lisäksi tytäryhteisön on raportoitava toiminnasta vastaavalle toimielimelle sen mukaan, kun ao. toimielin on ohjeistuksessaan edellyttänyt.

Riskienhallinnasta on raportoitava kaksi kertaa vuodessa puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Edellä mainitut raportit toimitetaan Lohjan kaupungin kirjaamoon kirjaamo(at)lohja.fi, josta ne jaetaan konserni- ja omaisuusjaostolle, talousjohtajalle ja sisäiselle tarkastajalle.

5.2 Tilikausi ja konsernitilinpäätöksen laatiminen

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Kaupungin konsernitilinpäätös käsittää konsernin tuloslaskelman, konsernitaseen sekä rahoituslaskelman liitetietoineen. Konsernitaseen ja sen liitteiden tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupunkikonsernin taloudellisesta asemasta. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Konsernitilinpäätös on laadittava samassa aikataulussa kuin kaupungin tilinpäätös eli maaliskuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen on sisällytettävä myös toimintakertomus, josta ilmenee tuotannon määrää, laatua ja muita toiminnallisia tavoitteita koskeva toteumavertailu.

Konsernitaseen sekä tulos- ja rahoituslaskelman laatimista varten tytär- ja osakkuusyhteisöjen on annettava kaupungin konsernipalveluiden talouspalvelut-vastuualueelle tarvittavat tiedot tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Konsernin tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen kaavat, poistosuunnitelma sekä tarvittavat ohjeet rekisteröintimenettelystä konsernitilinpäätöksen laatimista ja sisäisten suoritusten ja erien eliminointia varten toimitetaan yhteisöille erikseen. Tilinpäätöksen teknisestä laatimisesta ja ohjeistuksesta vastaa konsernipalveluiden talouspalvelut-vastuualue.

Tytäryhteisöissä on noudatettava kuntalain ja kirjanpitolain määräyksiä kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Tytäryhteisöjen tilinpäätösasiakirjat, jotka sisältävät tulos- ja rahoituslaskelman toteutumisvertailut, sekä yhtiökokousten pöytäkirjajäljennökset toimitetaan kaupungin konsernipalvelut –vastuualueen talous- ja strategiyksikköön.

5.3 Tilintarkastus

Kaupunginvaltuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö). Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi julkishallinnon ja -talouden hyväksytty tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja). Tilintarkastajat toimivat tehtävissään virkavastuulla. Kuntalain mukaan kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kaupungin tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on siten valittava kaupungin tilintarkastusyhteisö. Myös tytäryhteisöjen omilla tytäryhteisöillä tulee olla emon kanssa yhteinen tilintarkastusyhteisö. Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen.

5.4 Sisäinen valvonta sekä riskienhallinta ja vakuuttaminen

Sisäinen valvonta tarkoittaa sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, jolla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhteisön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja arvioivat niitä prosesseja, joilla organisaatiossa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Lohjan kaupungin hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunkikonsernin riskienhallinnassa pyritään noudattamaan yhtenäisiä toimintaperiaatteita, mutta yhteisöt ovat itse vastuussa riskienhallinnastaan ja siihen liittyvästä vakuuttamisvastuusta. Yhteisön hallitus huolehtii siitä, että yhteisössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Hallituksen tulee säännöllisesti arvioida yhteisön sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Riskien vakuuttamisessa ja omavastuuosuuksien määrittelyssä:

1. vahinkovastuu on tytäryhteisöillä ja tytäryhteisöt päättävät riskikartoituksensa ja kaupunginhallituksen antamien toimintaperiaatteiden pohjalta vakuutustarpeensa;
2. kaupunkikonsernin vakuutukset kilpailutetaan määräajoin ja sopimukset laaditaan keskitetysti niiltä osin, kun niiden ehdot soveltuvat konserniyhteisöjen tarpeisiin eivätkä ole niiden edun vastaiset.

Riskienhallinta ja siihen liittyvä vakuuttamisvastuu on yhteisöillä. Toimitusjohtaja huolehtii, että yhteisöille otetaan myös toimitusjohtajaa ja hallitusta koskevat vastuuvakuutukset.

Tytäryhteisön tulee raportoida konserni- ja omaisuusjaostolle kaksi kertaa vuodessa puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Raportointi tulee antaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavasta ja sen tuloksellisuudesta, yhteisön strategisia tavoitteita uhkaavista merkittävistä riskeistä ja myös strategisista mahdollisuuksista sekä riskienhallinnan menettelyistä ja tuloksellisuudesta. Riskienhallinnan ja siitä tehtävän raportoinnin osalta on noudatettava konsernijohtoon asiassa antamia tarkempia ohjeita.

5.5 Konsernivalvonta ja sisäinen tarkastus

Kuntakonsernin valvonta vastaa luonteeltaan kaupungin sisäistä valvontaa. Valvonnan vastuutahot määräytyvät hallintosäännön mukaan. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti keskitetyissä konsernitoiminnoissa. Yhteisö antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saannissa.

Lohjan kaupungin hallintosäännön mukaan sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Yhteisön tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saannissa. Sisäisen tarkastuksen henkilöstöä sitoo laissa säädetty salassapito- ja vaitiolovelvollisuus.

5.6 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja oikeudet

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kaupunginhallituksen konserni- ja omaisuusjaosto nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kuntakonsernissa toteutuneet, onko konsernin toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja onko omistajapolitiisia linjauksia noudatettu. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden

arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi myös kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä rajoittuu konsernijohtoon raportointiin ja muihin kaupungin viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin. Konsernijohtoon tulee toimittaa mahdolliset tytäryhteisöjä koskevat tilitarkastajien huomautukset tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta pyytää tietoja suoraan tytäryhteisöjen toimielimiltä tai vastuuhenkilöiltä. Tarkastuslautakunnan jäseniä sitoo laissa säädetty salassapito- ja vaitiolovelvollisuus

5.7 Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Yhteisöjen tulee varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin ja laatia vähintään lain sekä omistajan edellyttämät kirjalliset suunnitelmat toiminnan jatkuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Tarvittavien varautumista ja jatkuvuudenhallintaa koskevien suunnitelmien laatimisvastuiden tulee sisältyä myös yhteisöjen mahdollisiin alihankinta- ja ostopalvelusopimuksiin silloin, kun sopimuksen mukaisen palvelun tai tavaran toimitusvarmuus on erittäin tärkeää. Myös kaupungin ja konserniyhteisöjen välisissä sopimuksissa tulee huomioida toimitusvarmuus ja varautuminen. Yhteisöjen laatimat turvallisuuden ja varautumisen suunnitelmat ovat julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä.

Kaupunki on viranomainen, joka vastaa organisaationsa yhteiskunnallisten häiriötilanteiden valmiudesta ja varautumisesta. Näin ollen kaupunki vastaa koko kaupunkikonsernin varautumisesta, mutta konserniyhteisöissä toimitusjohtaja vastaa kaupungin edellyttämän varautumisen ylläpidosta yhteisönsä osalta. Varautumisen ylläpitoon liittyvät kustannukset sisältyvät yhteisön tarjoamien palveluiden asiakasmaksuihin.

Kaupunkikonsernin yhteisöjen valmiussuunnitelmat eivät saa olla ristiriidassa kaupungin valmiussuunnitelman kanssa. Yhteensovittamista varten kaupungin valmiusasioista vastaava henkilö osallistuu tytäryhteisöjen valmiussuunnitteluun. Tiedot tytäryhteisöjen ja muun viranomaisen välisistä varautumissopimuksista tulee jakaa riittävältä osin kaupungin valmiussuunnittelun yhteensovittamiseksi.

Yhteisön on pyydettäessä osallistuttava kaupungin kanssa yhteisiin valmiusharjoituksiin. Yhteisölle ei makseta korvausta harjoituksiin osallistumisesta.

Kaupungin asukkaita koskevissa kriisitilanteissa yhteisöillä on tiedonantovelvollisuus kaupungille tilannekuvan seurantaan ja viestintää varten. Kaupungin tytäryhteisöjen tulee varautumissuunnittelussaan huomioida mahdollisuus luovuttaa kaupungin käyttöön toiminnan kannalta tarpeellisia tiloja, kalustoa ja muita resursseja poikkeusoloissa voimassa olevan lainsäädännön, viranomaismääräysten sekä osapuolten välisten sopimusten mukaisesti.

6 Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kaupungin luottamushenkilöllä on oikeus saada kaupungin viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina, ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia, ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohtolle tai talousjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

7 Tytäryhteisöjen neuvotteluvallat/velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä kaupungin, tavallisesti konsernijohtoon, ennakkokäsitys asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kaupungin toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhtiön edun mukaisesti. Pääomistajan ennakkokäsityksen selvittäminen on linjassa tämän velvoitteen kanssa ja kuuluu huolelliseen asioiden valmisteluun. Ennakkokäsityksen hankkimisessa ei ole kyse yhteisön sisäisen päätöksenteon tai yhteisöä koskevan lain mukaisen toimitusjohtajan tai hallituksen vastuun siirtämisestä konsernijohtolle tai yhteisvastuusta. Lopullinen päätösvalta on aina yhteisön omalla päätöksentekovaltuudella.

Yhteisön hallituksen tai hallituksen puheenjohtajan on hankittava kaupungin/konsernijohtoon kanta tai ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit

- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu, ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, jossa ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös. Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kaupungin kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan. Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kaupungin ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

8 Konsernin toimintaperiaatteet

8.1 Henkilöstöpolitiikka

Konserniohjeella pyritään yhtenäistämään konserniyhteisöjen henkilöstöpolitiikkaa. Tällaisia asioita ovat sisäisen hakumenettelyn laajentaminen koskemaan koko konsernia, konsernijohton lausunnon pyytäminen johtavan toimihenkilön valinnassa, erityisosaamisen hyödyntäminen muissa konserniyhteisöissä sekä koulutus ja henkilöstöpalvelujen järjestäminen koko konsernin puitteissa.

Konsernin tytäryhteisöt päättävät henkilökuntansa työsuhteen ehdoista noudattaen alansa työehtosopimuksia sekä kaupungissa hyväksytyjä yleisohjeita. Tytäryhteisöt noudattavat

toiminnassaan soveltuvien osin kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita palkkauksen, muiden etuuksien sekä henkilöstöpalvelujen, etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen osalta. Tällaisia etuja ovat harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin. Merkittävistä ja yleisistä linjauksista poikkeavista henkilöstöpoliittisista ratkaisuista on pyydettävä kaupungin lausunto.

Henkilöstön hankinnan yhteydessä yhteisöjen tulee selvittää koko konsernin tasolla mahdolliset sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseniksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Kuntien yhteisesti omistamissa yhtiöissä on otettava huomioon, että Lohjan kaupungin henkilöstöpoliittisten linjausten toteuttaminen ei ole ristiriidassa muiden omistajakuntien etujen ja tasapuolisen kohtelun kanssa.

8.2 Julkiset ja konsernin sisäiset hankinnat

Yhteisön hallituksen on valvottava, että niissä yhteisöissä, jotka ovat hankintalainsäädännössä tarkoitettuja hankintayksiköitä, noudatetaan julkisista hankinnoista annettuja säädöksiä ja ohjeita. Yhteisön tulee hankintoja tehdessään pyrkiä konsernin kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Yhteisön tulee noudattaa kaupungin hankintaohjeita.

Hankintalainsäädäntö ja sitä koskeva oikeuskäytäntö määrittelevät lähtökohtaisesti kilpailuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävän niin sanotun sidosyksikköhankinnan edellytykset. Pelkästään konsernisuhde tai omistus ei kuitenkaan vapauta hankintaa kilpailuttamisvelvollisuudesta. Mikäli sidosyksikköä koskevat edellytykset eivät täyty, hankinta toiselta konserniyhteisöltä on lähtökohtaisesti kilpailutettava hankintalain mukaisesti, jollei hankintaan sovellu jokin muu hankintalain poikkeus tai suora hankintaperuste. Kaupunki voi hankkia tavarain tai palvelun ilman kilpailutusta kokonaan omistamaltaan yhtiöltä silloin, kun yhtiö täyttää kaikki sovellettavat sidosyksikön edellytykset.

Kaupunkikonsernin sisäisellä hankintayhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja. Hankintoja suunniteltaessa on aina selvítettävä hankintayhteistyömahdollisuudet sekä konsernin kannalta edullisin toteutustapa. Hankintoja suorittavan kaupungin yksikön tai konserniyhteisön tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista. Samoin hankintoja suorittavan kaupungin

yksikön kehittäessä hankintatoimintaansa laajemman alueellisen yhteistoiminnan tai hankintarenkaiden muodossa tulee selvittää ja ottaa huomioon myös konserniyhteisöjen tarpeet.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Tytäryhteisöjen tulee hankinnoissaan pyrkiä konsernin kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Tukipalveluita ovat esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, henkilöstöhallinto-, tietohallinto-, hankinta-, materiaali-, ateria- ja toimitilapalvelut.

Konserniyhteisöjen hankintatoiminnassa tulee noudattaa kaupunginhallituksen hyväksymiä Lohjan kaupungin hankintaohjeita.

8.3 Sisäiset palvelut sekä eettisyys ja korruption vastainen toiminta

Kilpailulainsäädännön mahdollistamissa puitteissa rakennuttamisessa ja rakentamisen suunnitteluun, hankintoihin, työjohtoon ja valvontaan liittyvissä tehtävissä sekä kunnossa ja puhtaanapitopalveluissa tytäryhteisön on myös selvitettävä tilapalveluiden mahdollisuudet järjestää palvelut. Seuraavan vuoden talousarvioon esitettävät hankkeet selvitetään yhdessä toiminnasta vastaavan lautakunnan ja teknisen toimen kanssa talousarvion laatimisaikataulun mukaisesti.

Tekninen toimi koordinoi kaupungin omistamien tilojen käyttöä. Kaupunkikonsernin yksiköt sijoitetaan ensisijaisesti kaupungin omistamiin tiloihin.

Tytäryhteisöjen tietojärjestelmähankinnoissa on selvitettävä kaupungin käytössä olevien yhteyksien, järjestelmien ja palvelujen soveltuvuus yhteisön tarpeisiin. Tavoitteena on, että kaupunkikonsernin yksiköt noudattavat valittua tietohallintoarkkitehtuuria ja hyötyvät yhteishankinnoista ja yhteisten järjestelmien käytöstä.

Tukipalvelujen järjestämisestä tytäryhtiöiden on erikseen sovittava kaupungin asianomaisen tulosalueen kanssa tavoitteena käyttää sisäisiä palveluja aina, kun se on edullista ja resurssien puolesta mahdollista.

Kaupunkikonsernin resurssien tehokkaan käytön edistämiseksi konserniyhteisöjen tulee edesauttaa resurssien yhteiskäyttöä aina kun se on mahdollista. Kaupunki voi tarvittaessa edellyttää resurssien yhteiskäyttöä konserniyhteisöjen kesken käyttämättömän kapasiteetin minimoimiseksi.

Tytäryhteisön on noudatettava Lohjan kaupungin eettistä ohjeistusta, mikä sisältää muun muassa ohjeet lahjojen ja etujen vastaanottamisesta, vieraanvaraisuudesta sekä sivutoimiluvista ja kilpailevasta toiminnasta. Tytäryhteisöt eivät saa antaa taloudellista tukea poliittiseen toimintaan.

8.4 Tietojärjestelmät ja tietoturva sekä tietosuoja

Yhteisöjen tulee huolehtia siitä, että tietojärjestelmäarkkitehtuuriin ja tietoturvaan liittyvät asiat tulevat riittävällä tasolla huomioiduksi. Tietoturvallisuuden riittävän tason varmistamiseksi yhteisöjen tulee noudattaa kaupungin tietoturva- ja toimintaohjeita soveltuvin osin. Yhteisöillä on lisäksi tärkeää olla omia toimialakohtaisia tarkentavia tietoturva- ja toimintaohjeita, kuten kuinka toimitaan tietoturvaloukkauksen tapahtuessa, miten tietoturvariskejä hallitaan, ja kuinka edistetään henkilöstön tietoturvallisuuden tietoutta. Tytäryhteisöjen tietoturvapoliittikka ei saa olla ristiriidassa kaupungin tietoturvapoliittikan kanssa.

Julkisia hallintotehtäviä hoitavien yhteisöjen tulee huolehtia myös tiedonhallintalain asettamista velvoitteista, kuten kerätä tietojärjestelmistä tiedonhallintalain mukaista lokitietoa ja ylläpitää tietojärjestelmäluetteloa. Tytäryhteisön tulee pyydettäessä antaa kopio tietojärjestelmäluettelosta Lohjan kaupungille.

Yhteisöjen, jotka tarjoavat yhteiskunnan kannalta kriittisiä toimintoja, kuten vesihuolto, energia ja jätehuolto, tulee huolehtia kyberturvallisuuslaissa (124/2025) sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 4 a luvussa säädettyjen vaatimusten toteutumisesta toiminnassaan. Yhteisöjen toiminnassa tulee huomioida myös muusta lainsäädännöstä mahdollisesti ilmenevät vastaavat velvoitteet.

Tietosuojan osalta henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan EU:n tietosuoja-asetusta sekä kulloinkin voimassa olevaa henkilötietojen käsittelyä ohjaavaa lainsäädäntöä. Lisäksi tytäryhteisöjen tulee noudattaa soveltuvin osin kaupungin tietosuojalinjauksia ja toimintaohjeita. Tarvittaessa tytäryhteisöjen on täydennettävä tietosuojalinjauksia omalla tietosuojaohjeistuksellaan. Ohjeet eivät saa olla ristiriidassa kaupungin tietosuojalinjausten tai -ohjeiden kanssa.

Yhteisöt ovat tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalainsäädännön mukaisia rekisterinpitäjiä vastuullaan olevissa henkilörekistereissä. Rekisterinpitäjinä yhteisöt vastaavat itse kaikista rekisterinpitäjälle lainsäädännön mukaan kuuluvista velvoitteista. Jos yhteisö on julkishallinnon toimija, käsittelee laajamittaisesti arkaluonteisia tietoja tai seuraa ihmisiä laajamittaisesti, säännöllisesti tai järjestelmällisesti, sen on nimettävä oma tietosuojavastaava.

9 Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee toiminnassaan noudattaa osakeyhtiölakia ja/tai muuta sitä koskevaa lainsäädäntöä sekä yhtiöjärjestyksen ja mahdollisen osakassopimuksen määräyksiä. Tytäryhteisöjen tulee lisäksi noudattaa hallitustyöskentelyssään seuraavien alalukujen mukaisia periaatteita, elleivät ne ole ristiriidassa edellä mainittujen säädösten ja määräysten kanssa.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisu-etu turvaten.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksyttyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. (Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyn ohjeen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään).

Seuraavat periaatteet ohjaavat yleisohjeena myös kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta käyttäviä. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy hallintosäännössä määritelty toimielin ja tytäryhteisöjen hallitukset.

9.1 Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimeäminen

Kuntalaissa säädetyn mukaan kaupungin tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin tulee nimetä kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksiin nimettävillä henkilöillä pitää olla kollektiivina riittävän vahva yhteisön toimialan tuntemus sekä osaaminen ja kokemus tai toimialan käytännön kokemus. Hallituksella tulee olla kyky tukea toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi merkittävien osakkuusyhteisöjen hallituksen jäseniltä vaaditaan yhteisön toimialan tuntemusta. Tytäryhteisöjen hallituksen jäseniltä edellytetään lisäksi tuntemusta/kokemusta seuraavista osa-alueista:

- yhteisön toimiala
- liiketoiminta ja sen kehittäminen
- taloushallinto
- strategia

- sisäinen valvonta ja riskienhallinta
- yritys juridiikka
- hyvä hallintotapa
- henkilöstöhallinto

Riittävän osaamistason varmistamiseksi kaupungin tytäryhteisöjen hallituksissa omistajaohjaus selvittää ja dokumentoi hyvissä ajoin ennen hallitusjäsenten nimeämistä kunkin tytäryhteisön tarvitsemaa asiantuntemusta ja osaamista. Sopivan asiantuntemuksen ja osaamisen täyttäviä jäsen ehdokkaita voidaan kartoittaa myös konsernin ulkopuolisista asiantuntijoista ja hallitusammattilaisista. Hallitukseen ehdolla olevien tulee lähettää omistajaohjaukselle lomake, josta ilmenee ehdokkaan pätevyys ja osaaminen vaadituista kriteereistä. Hallitukseen valituille jäsenille yhtiön tulee järjestää tarvittaessa räätälöityä koulutusta. HHJ-tutkinnon suorittaminen on suositeltavaa.

Keskeisten tytäryhteisöjen hallituksissa tulee olla 5–9 jäsentä, ellei yhtiöjärjestys toisin määrää. Viranhaltijat valmistelevat esitykset erityisasiantuntijajäsenistä konserni- ja omaisuusjaostolle. Edellä mainittu ei koske tytäryhteisöjä, joissa hallituksen kokoonpanosta on sovittu osakassopimuksella.

Tytäryhteisöjen hallitusten jäseniä nimettäessä tulee ottaa huomioon myös mahdollisten eturistiriitojen vaikutukset yhteisön hallituksen toimintaan. Lisäksi hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen. Sen vuoksi on suositeltavaa, että henkilöllä olisi enintään kolme samanaikaista hallitustehtävää.

Konsernijohtoon tulee huolehtia siitä, että hallitus ei missään vaiheessa vaihdu kokonaan, jotta hallituksen jatkuvuus säilyy. Lisäksi on huolehdittava siitä, että yksittäiset hallituksen jäsenet eivät istu hallituksessa tarpeettoman kauan. Lähtökohtaisesti yksittäisen hallituksen jäsenen ei tule istua saman yhtiön hallituksessa kolmea peräkkäistä valtuustokautta pidempään. Riittävällä vaihtuvuudella varmistetaan, että hallituksen jäsenet säilyvät riippumattomina ja hallituksen ote yhtiön kehittämiseen ja riskienhallintaan pysyy tuoreena ja dynaamisena.

9.2 Yhteisön hallintoelimen jäsenille maksettavat palkkiot

Kuntayhtymän yhtymäkokouksiin valittujen luottamushenkilöiden palkkioissa noudatetaan hallintosäännössä määrättyä kaupunginvaltuuston jäsenen palkkiota.

Kaupungin edustajaksi yhtiökokoukseen valitun luottamushenkilön palkkioon sovelletaan hallintosäännössä määrättyä kaupunginhallituksen jäsenen palkkiota.

Yhteisön hallituksen palkkioista päätetään vuosittain yhteisön kokouksessa. Tytäryhteisön yhtiökokousedustajan tehtävänä on huolehtia, ellei kaupunginhallitus ole menettelyohjeissa

toisin päättänyt, että kaupunginhallituksen palkkiota maksetaan tytäryhteisöjen hallitusten jäsenille.

Muiden yhtiöiden hallituksen jäsenille korvaus määräytyy kulloinkin hallintosäännössä määrätyn lautakuntia koskevan palkkiomääräyksen mukaan.

9.3 Yhtiökokous

Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräisiä yhtiökokouksia tai osakkeenomistajien kokouksia. Kaupunkia edustaa yhtiökokouksessa kaupunginhallituksen määräämä edustaja. Yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia kyseisen yhtiön yhtiökokousedustajana. Yhtiön toimitusjohtajan on oltava läsnä yhtiökokouksessa. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan läsnäolo yhtiökokouksessa on suositeltavaa. Yhtiökokouksen ajankohdasta on hyvissä ajoin neuvoteltava kaupungin yhtiökokousedustajan kanssa.

Allekirjoitetusta pöytäkirjasta tulee lähettää jäljennös kaupungin yhtiökokousedustajalle sekä kaupungin kirjaamoon. Kaupunginhallituksen nimeämällä säätiön toimintaa seuraavalla viranhaltijalla on läsnäolo- ja puheoikeus säätiön vuosikokouksessa tai vastaavassa. Kaupungille osoitetut yhtiökokouskutsut ja säätiöiden vuosikokouskutsut toimitetaan sähköisesti osoitteeseen kirjaamo(at)lohma.fi

9.4 Hallituksen tehtävät

Yhteisön hallituksella on keskeinen tehtävä yhteisön hallinnon ja valvonnan järjestämisessä ja johtamisessa. Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät asianomaista yhteisöä koskevan lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen, sääntöjen ja osakassopimuksen mukaisesti. Hallituksella on yleistoimivalta yhtiön asioissa. Hallituksen jäsenten tehtävä yhteisön hallituksessa on edistää yhteisön ja sitä kautta sen omistajien etua. Hallitus vastaa päätöksistään. Hallitus vastaa myös siitä, että yhteisöllä on hallituksen hyväksymät ja dokumentoidut sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja raportoinnin periaatteet ja menettelyt sekä seuraa niiden toimivuutta ja toteutumista.

Hallituksen tehtävänä muun ohessa on määrittää toimitusjohtajan toimitus-suhteen ehdot ja hyväksyä kirjallinen toimitusjohtajasopimus neuvoteltuaan kaupungin johdon kanssa. Hallitus arvioi säännöllisesti toimitusjohtajan toimintaa ja yhteisön strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että toimitusjohtajan tehtävät, toimivaltuudet ja raportointivelvollisuudet on määritelty riittävän selkeästi. Lisäksi hallituksen tulee valvoa, että merkittävistä ja periaatteellisista ratkaisuista on hankittu konsernijohdon ennakkokanta ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään asiaa koskeva päätös

9.5 Hallituksen puheenjohtaja

Lohjan kaupungin tytäryhteisöjen hallituksissa puheenjohtajana toimii kaupungin nimeämä hallituksen jäsen, ellei erikseen ole toisin sovittu. Hallituksen puheenjohtajan vastuista säädetään osakeyhtiölaissa ja asunto-osakeyhtiölaissa. Puheenjohtaja muun ohessa:

- huolehtii siitä, että merkittävistä ja periaatteellisista ratkaisuista on ennen hallituksen lopullista päätöstä hankittu konsernijohdon ennakkokanta ja että muutoinkin tytäryhteisössä noudatetaan tässä ohjeessa määriteltyjä periaatteita.
- pitää toimitusjohtajan kehityskeskustelut ja dokumentoi asetetut tavoitteet
- hyväksyy toimitusjohtajan edustus- yms. menot, lomat ja muut vapaat, ja huolehtii siitä, että toimitusjohtajan lomat tulee pidettyä ja merkittyä henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin tai muuhun vastaavaan

9.6 Hallituksen työskentely ja päätöksenteko

Hallitus työskentelee ja tekee päätöksensä hallituksen kokouksissa. Hallituksella on oltava työjärjestys, johon on kirjattu muun muassa hallituksen työskentelytavat ja hallituksen kokoontumisaikataulu. Suositeltavaa on, että hallitus kokoontuu vähintään 3 kertaa vuodessa.

Hallituksen jäsenten tulee käyttää aikaa yhtiön asioihin perehtymiseen ja osallistua aktiivisesti hallituksen kokousten keskusteluun. Hallituksen on vahvistettava kirjallisesti yksittäisten hallituksen jäsenten erityistehtävät tai vastuualueet, jos sellaisista on sovittu.

Mikäli hallituksen varsinaiseksi jäseniksi on valittu yhtiön henkilöstön edustajia, heillä on samat oikeudet, velvollisuudet ja vastuut kuin muilla hallituksen jäsenillä. He eivät kuitenkaan saa osallistua yhteisön johdon valintaa, erottamista tai sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen tai palvelussuhteen ehtoja eikä työtaistelutoimenpiteitä koskevien asioiden käsittelyyn, ellei työehtosopimuksista tai muista velvoittavista säännöksistä toisin johdu.

Toimitusjohtajalla on lähtökohtaisesti oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa. Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua asian käsittelyyn, eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Hallitus voi kuulla esteellistä hallituksen jäsentä tai toimitusjohtajaa asiantuntijana ennen asian varsinaista käsittelyä.

Hallituksen pöytäkirjan osalta hallitus voi päättää, että kaikki läsnäolijat allekirjoittavat pöytäkirjan. Puhelin- ja sähköpostikokoukset rinnastetaan tavanomaisiin kokouksiin ja niistä on laadittava normaaliin tapaan pöytäkirja.

Hallituksen tulee noudattaa esityslista-pöytäkirjamallia, jossa hallituksen kokouksen esityslistalla on jokaisesta käsiteltävästä asiasta otsikon lisäksi lyhyt selvitys asiasisällöstä ja selkeä toimitusjohtajan esitys asiasta päättämiseksi. Toimitusjohtaja valmistele hallituksen kokouksen hallituksen puheenjohtajan kanssa käytävän keskustelun pohjalta. Kokouksessa käsiteltäviin asioihin liittyvä aineisto tulee toimittaa esityslistan mukana.

Sellaiset yhteisön ja sen omistajan taikka hallituksen jäsenen väliset sopimukset ja sitoumukset, jotka eivät kuulu yhteisön tavanomaiseen liiketoimintaan, on merkittävä tai liitettävä hallituksen kokouksen pöytäkirjaan.

Hallituksen jäsenten on säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuuksiksi katsottavaan tietoon.

Hallitus tai hallituksen jäsen ei saa noudattaa sellaista yhtiö- ja vuosikokouksen tai yhteisön muun toimielimen päätöstä, joka on lainvastaisena pätemätön. Kaupunginhallituksen nimeämällä yhteisön toimintaa seuraavilla viranhaltijoilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa sovitun työnjaon mukaisesti.

9.7 Hallituksen toiminnan arviointi

Hallitustyöskentelyn tehokkuuden takaamiseksi hallituksen toimintaa ja työskentelytapoja on arvioitava säännöllisesti. Arviointi voidaan toteuttaa sisäisenä itsearviointina tai käyttämällä ulkopuolista arvioijaa.

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten tulee toteuttaa itsearviointi vuosittain. Pienissä, harvoin kokoontuvissa yhteisöissä riittää, että hallitus tekee itsearvioinnin kahden vuoden välein. Yhteisön hallituksen on käsiteltävä itsearvioinnin tulokset kokouksessaan ja sovittava tarvittavista kehittämistoimenpiteistä. Hallituksen toimintaan liittyvistä ongelmista tulee raportoida konserni- ja omaisuusjaostolle.

9.8 Toimitusjohtaja

Tytäryhteisöllä tulee olla toimitusjohtaja tai muu vastaava yhteisön johtamisesta ja toiminnan juoksevista asioista vastaava henkilö. Jos toimitusjohtajan tehtävien päätoimiselle hoidolle ei ole perusteita, tehtävä voidaan järjestää ostopalveluna kaupunkikonsernin toiselta tytäryhteisöltä taikka ulkopuoliselta saman toimialan hyvin osaavalta taholta.

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa valitsee hallitus. Toimitusjohtajan toimisuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy ja jonka hallituksen puolesta allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja. Toimitusjohtajasopimus laaditaan kaupungin vakiomuotoiselle sopimus pohjalle ja se tulee hyväksyttäväksi konserni- ja omaisuusjaostossa. Toimitusjohtajan on ilmoitettava sivutoimensa

hallituksen hyväksyttäväksi. Toimitusjohtajan työvelvoite irtisanomisaikana määräytyy toimitusjohtajasopimuksen perusteella, ellei toisin ole myöhemmin sovittu.

Eturistiriitojen välttämiseksi toimitusjohtajan on myös ilmoitettava hallitukselle omat ja lähiomaisten omistukset ja hallintoelinten jäsenyydet saman toimialan yhteisöissä taikka muut sellaiset sidonnaisuudet, joilla voi olla vaikutusta toimitusjohtajan riippumattomuuden arvioinnissa. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös olennaisia muutoksia mainituissa seikoissa.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan johtoryhmä, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä päättää toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan vastuista säädetään laissa. Toimitusjohtajan tulee muun ohessa huolehtia osaltaan siitä, että yhteisössä noudatetaan tässä ohjeessa määriteltyjä periaatteita. Hän voi ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Tällaisessa tilanteessa toimitusjohtajan on annettava hallitukselle mahdollisimman pian tieto toimista. Toimitusjohtajan tulee huolehtia omalta osaltaan myös siitä, että merkittävistä ja periaatteellisista ratkaisuista on ennen hallituksen lopullista päätöstä hankittu konsernijohtoon ennakkokanta.

Toimitusjohtaja ei saa noudattaa sellaista yhtiö- ja vuosikokouksen tai muun toimielimen päätöstä, joka on lainvastaisena pätemätön. Toimitusjohtaja ei voi toimia hallituksen jäsenenä konserniyhtiöissä.

10 Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi

Kaupungin tiedottamisessa noudatetaan kuntalaissa säädettyä tiedottamisvelvollisuutta. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kaupungin tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Yhteisöjä koskevan tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset. Ennen tietojen antamista kaupungille tiedotusta varten yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön viestinnän on tuettava kaupungin strategisia tavoitteita ja viestinnässä on noudatettava kaupunginhallituksen hyväksymän viestintästrategian periaatteita. Yhteisön on nimettävä viestinnän ja markkinoinnin yhteyshenkilö(t). Yhteisön verkkosivuilta on tultava

selväksi, että yhteisö kuuluu kaupunkikonserniin. Tämä voidaan toteuttaa linkkinä, tekstinä, brändielementtinä ja/tai logona. Kaupungin viestintä- ja markkinointiyksikkö opastaa tarvittaessa logon tai brändielementtien käytössä.

Yhteiset työkalut ja tiivis yhteistyö esimerkiksi verkkoviestinnässä edistävät yhteistä brändiä, hakukonelöydettävyyttä ja kustannustehokkuutta. Konsernin viestinnässä ja markkinoinnissa tutkitaan yhteisten työkalujen hankintamahdollisuus, silloin kun se tukee edellä mainittuja näkökohtia. Tavoitteena on yhtenäistää viestiä ja markkinointimateriaalia Lohjasta kaupunkina.

11 Voimaantulo

Tämä ohje kumoaa aikaisemmat konserniohjeet ja tulee voimaan x.x.2026. Ohje käsitellään tämän jälkeen seuraavassa tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa muussa ylintä päätösvaltaa käyttävässä hallintoelimessä sekä yhtiön hallituksessa tai vastaavassa ja se hyväksytään tytäryhteisöä sitovaksi.

12 Liitteet

Liite 1 Kaupunkikonsernin rakenne ja kaupungin omistusosuudet konserniyhteisöissä